

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

6 maart 1997

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, GEZONDHEID EN GEZIN

Interpellatie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de opvang van kinderen van gedetineerden

Interpellatie van mevrouw Sonja Becq tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de financiering van de initiatieven voor buitenschoolse opvang

Interpellatie van de heer Guy Swennen tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de buitenschoolse kinderopvang

Met redenen omklede moties

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin

Donderdag 6 maart 1997

VOORZITTER : mevrouw Trees Merckx-Van Goey

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.34 uur.*

Interpellatie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de opvang van kinderen van gedetineerden

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Van Cleuvenbergen tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Welzijn en Gezin over de opvang van kinderen van gedetineerden.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Opvang van kinderen van gedetineerden is een onderwerp waar deze commissie nog niet over heeft gesproken. Bij vorige samenstellingen van de Vlaamse Raad is het thema evenmin aan de orde gekomen.

Het gaat om een groep kinderen die het moeilijk heeft. Ik heb het dan zowel over kinderen die geboren worden tijdens of omstreeks de periode van detentie als om pubers die geconfronteerd worden met gedetineerde ouders. Het is een vergeten groep die het moeilijk heeft omdat ze een van beide ouders moeten missen en omdat detentie sociaal wordt afgekeurd. Bovendien worstelen ze ook met identificatieproblemen.

Ik heb wat cijfermateriaal meegebracht om aan te tonen dat we meer aandacht moeten besteden aan de opvang van deze kinderen. Uit een studie blijkt dat 40 procent van de ouders al eerder in de gevangenis gezeten heeft. 30 procent heeft familie die vroeger in de gevangenis heeft vertoefd. Het betreft een studie die liep over een periode van twee jaar, waarin 125 gedetineerde mannen en 41 gedetineerde vrouwen in Vlaanderen werden ondervraagd. Ze hadden in totaal 413 kinderen.

Ik wil er alleen op wijzen dat de situatie telkens wordt bevestigd in een bepaald milieu zoals ook bij armoede het geval is. Het is belangrijk dat wij aan deze kinderen de nodige aandacht besteden, want anders moeten we ze later via andere kanalen opvangen, iets wat voor ons duurder uitkomt. Dat is niet de bedoeling en het is zeker ook niet zo efficiënt.

Er is de jongste tijd heel wat onderzoek verricht inzake deze problematiek. Men stelt vast dat de profielen van kinderen van gedetineerden een aanzienlijke gelijkenis vertonen met deze van jeugdige delinquenten. Slechts 33 procent van de ouders die te maken hebben met detentie zegt dat hun kinderen geen problemen hebben. Die problemen variëren van uitgesproken agressie en vijandigheid tot verslaving. Het kan ook gaan om een verinnerlijking zoals dagdromen, regressie, problemen op school, enzovoort.

Er zijn een aantal ondersteunende factoren die voor kinderen positief kunnen werken. Zo zijn er : de sterkte van de overblijvende partner, de persoonlijkheid van het kind zelf en de economische situatie. Als al deze factoren optimaal zijn, zien we dat het kind de situatie beter kan verwerken.

Deze mensen hebben extra aandacht nodig omdat ze een verhoogd risico lopen op het ontwikkelen van psycho-sociale problemen in hun latere leven. Deze extra aandacht kan voortkomen vanuit de maatschappij in de normale jeugdopvangcircuits. Dit zou evenwel ook vanuit justitieel welzijnswerk moeten kunnen gebeuren. Ten slotte moet het ook mogelijk zijn binnen de gevangenis zelf iets te doen.

Het gaat om een vrij grote groep van slachtoffers die met ernstige problemen kampen en waarvoor tot nu toe weinig gebeurt. Voor zuigelingen en kleine kinderen – in de praktijk – tot twee jaar, maar dat staat nergens genoteerd, is er de mogelijkheid

Van Cleuvenbergen

om bij de moeder in de gevangenis te blijven. Kind en Gezin heeft in de gevangenis van Brugge een project lopen dat deze doelgroep ondersteunt, waar alle zwangere gedetineerden samengebracht worden om te bevallen. Zij bevallen dan niet in de gevangenis, maar worden vanuit de gevangenis van Brugge naar het ziekenhuis gebracht. De moeder kan dan psychotherapeutische begeleiding krijgen. Dat is één systeem.

Verder hebben wij in Vlaanderen bijna in alle provincies een gevangenis met een vrouwenafdeling waar in theorie moeders met kinderen kunnen verblijven. Brugge heb ik al vermeld ; dan is er nog Gent, en in Vlaams-Brabant is er Vorst, maar dat is hoofdzakelijk een Franstalige gevangenis. In Limburg is er geen gevangenis met een vrouwenafdeling zodat die vrouwen in Antwerpen terecht komen. In de praktijk stelt men dan ook vast dat in Antwerpen de kinderen bijna nooit de kans krijgen om bij de moeder te blijven. Dat is wel het geval in Brugge, in Vorst en soms in Gent.

Ik haal deze situatie vrij uitdrukkelijk aan omdat er vanuit het gevangeniswezen en naar aanleiding van onderzoek, een hele discussie ontstaan is : is het beter kinderen op te vangen in de gevangenis ? Of is het beter om kinderen van gevangenen op te vangen in een gecombineerd systeem waarbij intense contacten met de gedetineerde ouder blijven bestaan en er verder in de normale circuits zoals een kinderdagverblijf voor opvang wordt gezorgd. Is het misschien beter dat ze helemaal uit het milieu wegblijven.

Bij de gevangenen zelf, blijkt dat de meeste moeders – 55 percent – vinden dat hun kinderen niet thuishoren in de gevangenis. Ik spreek hier van een onderzoek dat in Nederland plaatsvond. Als men naar de reden daarvoor vraagt, blijkt overigens dat ze vinden dat de gevangenis niet aangepast is. Beter zou er gezorgd worden voor een heel goed uitgewerkt bezoekrecht en voor uitgebreidere faciliteiten.

Ik stel echter vast dat in een deel van Vlaanderen niet in zo'n faciliteiten voorzien is. Ik heb daarnet de situatie in Vlaanderen doorgenomen. Als we pleiten voor kinderopvang buiten de gevangenis, dan wordt deze kinderen de mogelijkheid ontnomen om hun moeders of vaders te bezoeken.

Ik wil graag de nadruk leggen op de onmacht van moeders. Als een man in de gevangenis zit, zal zijn partner met kinderen hem al sneller komen bezoeken.

Als een moeder in de gevangenis zit, zal een man veel minder komen en hij zal de kinderen minder meebrengen.

In feite staan we dus voor een dilemma. Enerzijds weten we dat het niet ideaal is om kinderen te laten leven en opgroeien in een gevangenis, anderzijds is het omwille van de letterlijke afstand moeilijk om meer faciliteiten te voorzien. De kinderen zijn namelijk afhankelijk van de partner en van andere familieleden om naar de gevangenis te komen.

Wat de opgroeiende kinderen betreft, bestaan er in het kader van het justitieel welzijnswerk en met steun van de Koning Boudewijnstichting verschillende projecten om gevangenen en hun kinderen dichter bij elkaar te brengen, bijvoorbeeld via het gezamenlijk vieren van grote feesten, door het voorzien van spelmomenten en door het aanpassen van de infrastructuur van bepaalde gevangenissen. In Leuven organiseert men gespreksgroepen voor pubers.

Mijnheer de minister, aangezien er heel wat experimenten zijn, meen ik dat het belangrijk is om dit probleem nu aan de orde te brengen. Anders moeten we over twee jaar in één of andere hoorzitting vernemen dat dit tot de taken van de Vlaamse regering behoorde, en zal men ons verwijten onze verantwoordelijkheid niet te hebben opgenomen. Met dit probleem werden wij onlangs nog geconfronteerd tijdens de hoorzitting over slachtofferhulp.

U bent bevoegd voor de coördinatie van het beleid gericht op kinderen. Aangezien u verantwoordelijk bent voor het gezinsbeleid, voor Kind en Gezin, voor de Bijzondere Jeugdbijstand en voor het Algemeen Welzijnswerk, verkeert u in de mogelijkheid om deze ontluikende initiatieven te steunen. Bovendien is er de Interministeriële Conferentie met de federale minister van Justitie, waarin alle raakpunten aan bod komen.

Ten eerste, is een veralgemening van het bestaande initiatief van Kind en Gezin in de gevangenis van Brugge niet zinvol ? Ten tweede, moet er in de gevangenissen geen veralgemeend aanbod komen om de relatie tussen kinderen en gedetineerde vaders en/of moeders te verbeteren ? Moeten we voor dit initiatief dat nu tijdelijk wordt gefinancierd door de Koning Boudewijnstichting, niet de nodige middelen uittrekken ? Ten derde, kwam deze problematiek reeds ter sprake tijdens uw contacten met de federale minister van Justitie en welke concrete afspraken werden reeds gemaakt

Van Cleuvenbergen

voor het Vlaamse beleid en voor het federale beleid ? Ten vierde, welk budget wordt er voor '96 en '97 uitgetrokken voor kinderen van gedetineerden ?

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het zal je maar overkomen een kind te zijn van een misdadiger of misdadigster. In België verkeren 16.000 kinderen, waarvan de helft jonger dan zes jaar, in dit geval.

Ik kan me voorstellen dat ze het psychisch zeer moeilijk hebben. Bovendien rijst de vraag of er thuis voldoende opvang is. De Koning Boudewijnstichting geeft een brochure uit met de titel : Als je ouder in de gevangenis zit. De helft van deze kinderen kan echter nog niet lezen. Omwille van feiten waaraan ze zelf geen schuld hebben, vrees ik dat zij reeds op jonge leeftijd een haat ontwikkelen tegen deze maatschappij. Psychische begeleiding thuis is dan ook noodzakelijk, dit omwille van pestrijen op school en voor de verwerking van de gevangenisstraf van de ouders. Mijn vraag aan de minister is dan ook of er in een dergelijke begeleiding is voorzien.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mevrouw de voorzitter, ik meen dat mevrouw Van Cleuvenbergen deze problematiek goed heeft geschetst. Gedetineerden zijn meer dan alleen maar gevangenen. Zij blijven ook ouders terwijl ze in de cel zitten.

Mijnheer de minister, ik wil één vraag stellen in verband met de actuele situatie van het justitieel welzijnswerk. Wat heeft men intussen ondernomen om de belangrijke hiaten, die uitgebreid aan bod kwamen bij de begrotingsbespreking, weg te werken ?

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Mevrouw de voorzitter, op de eerste vraag van mevrouw van Cleuvenbergen over een veralgemening van de bestaande initiatieven van Kind en Gezin, kan ik alleen een genuanceerd antwoord geven. In dit geval gaat het overigens niet om een project, maar om een werkafpraak. Wat zich voordoet binnen de gevangenis, moet kaderen binnen de mogelijkheden voorzien door de federale minister van Justitie. We kunnen

duus pleiten voor dergelijke projecten en we kunnen werkafspraken maken, maar we kunnen deze niet afdwingen. In principe begint ons werk pas wanneer een gedetineerde de poort van de gevangenis heeft verlaten, de periode daarvoor behoort tot de verantwoordelijkheid van het departement van Justitie. Aangezien het moeilijk is om deze scheiding te respecteren, werd het Justitieel Welzijnswerk opgericht. We kunnen bijvoorbeeld wel pleiten voor een aanpassing van de infrastructuur, maar we zijn niet bevoegd om terzake een beslissing te nemen. Op deze vraag kan ik dus geen duidelijk antwoord geven.

Wat men ook doet om de problemen op te lossen : de gevangenis is geen plaats voor kinderen. Hun aanwezigheid in de gevangenis blijft dat ook een uitzonderingssituatie.

Het blijkt trouwens dat de aanwezigheid van kinderen in de gevangenis tot een aantal problemen leidt. Ik heb alle begrip voor de affectieve relatie tussen de moeder en het kind, maar heel wat vaststellingen pleiten tegen de aanwezigheid van kinderen in de gevangenis : jaloezie bij andere vrouwen, gevoelens van discriminatie bij mannen, scheiding na een paar jaar samenzijn.

Het is dus niet evident om de kinderen in de gevangenis te laten. Soms is het duidelijk beter om het kind, zelfs vanaf zijn prille dagen, buiten de gevangenis op te voeden. Dat kan bij familie, pleegouders of in een opvangtehuis. Vanzelfsprekend moet dan in ruime en verfijnde bezoekfaciliteiten worden voorzien.

Een eenduidig antwoord is dus niet altijd mogelijk. Als het toch beter is om het kind bij de moeder in detentie te laten, moeten een aantal aanpassingen aan infrastructuur en regime worden gerealiseerd. Bijzondere zorg moet dan ook worden besteed aan de contacten met de buitenwereld, aan de kinderopvang en aan het recht op dienstverlening.

In de Brugse Sint-Andriesgevangenis gebeurt dat allemaal reeds. Dat heeft niet te maken met het feit dat justitieminister De Clerck en ikzelf West-Vlaamingen zijn, maar wel met het feit dat Sint-Andries de vrouwengevangenis bij uitstek is. Gedetineerde moeders uit de provincies Limburg en Antwerpen worden in de regel naar de Antwerpse gevangenis gebracht, moeders uit Oost-Vlaanderen gaan naar Gent, moeders uit Vlaams-Brabant naar Berkendaal. De laatste tijd is er een trend merkbaar om al deze vrouwen, zij het via een tussenpost in Antwerpen, Gent of Berkendaal, naar Brugge te brengen,

Martens

waar men bezig is met het uitbouwen van een echte vrouwengevangenis.

Als we tot een echte vrouwengevangenis willen komen, moet er dringend werk worden gemaakt van een meer adequate begeleiding van kinderen, moeders en bewaaksters. De inbreng van een pedagogisch geschoold iemand en van Kind en Gezin kan nuttig zijn. Ook voor vrijwilligers is in deze sector van justitieel welzijnswerk een grote taak weggelegd. Zij zijn het best geplaatst om de brug met de gewone samenleving te slaan.

Heel deze problematiek is niet zozeer een kwestie van veel geld en een uitgebreid personeelsbestand, maar veeleer van mentale bereidheid en de juiste houding. Detentie van de ouders is zeer ingrijpend voor kinderen. De pilootprojecten van de Koning Boudewijnstichting, zeven aan Franstalige kant, vijf aan Nederlandstalige kant, kunnen ons terzake veel leren. Op die ervaring moeten we verder bouwen. Met een aantal eenvoudige ingrepen kan wellicht veel gebeuren : meer aandacht en deskundigheid bij de hulpverleners, aangepaste bezoeksstandigheden waarbij de gedetineerden samen met hun kinderen kunnen knutselen of koken, en coördinatie en ondersteuning van het vrijwilligerswerk.

Daarom is het belangrijk dat we in de komende jaren de welzijnsteams beter uitbouwen. Ze zijn wat moeilijk gestart, omdat er een samenwerking tussen de federale en de gemeenschapscultuur tot stand moest komen. Dat loopt niet altijd van een leien dakje : de federale diensten van justitie hebben niet dezelfde werkcultuur als de gemeenschapsadministratie. Het is niet zo gemakkelijk om onze Vlaamse diensten te laten binnentreden op het federale justitierrein. Toch is hier beterschap merkbaar. In elk geval komen we onze beloftes voor 1997 na : de besluiten voor de welzijnsteams in Sint-Gillis, Vorst en Oudenaarde zijn ondertekend. Ook de uitbreiding van het justitieel welzijnswerk in de Kempense gevangenis is goedgekeurd. Binnen het budget van 50 miljoen frank was 20 miljoen frank voorzien voor justitieel welzijnswerk en slachtofferhulp. Die middelen krijgen dus effectief hun bestemming. De mensen op het terrein zijn nog niet aangeworven, maar de besluiten en de kredieten zijn er.

Mevrouw Van Cleuvenbergen, u vraagt hoe het overleg met justitie verloopt. Het overleg gebeurt op basis van het eindverslag van de interdepartementale commissie Hulpverlening aan gedetineerden. Het is duidelijk dat ook de relatie tussen gede-

tineerde ouders en hun kinderen in deze context aan de orde moet komen. Vanuit deze groep en in het kader van het Vlaams Parlement zijn we er trouwens van uitgegaan dat dit thema in het actieplan moet worden opgenomen.

Als u vandaag vraagt hoe het overleg verloopt, dan bent u wat voorbarig. Immers, u hebt zelf de Vlaamse regering een zestal maanden tijd gegeven. Nu vindt u dan weer dat dit voor het actieplan moet komen. Dat actieplan zal vermoedelijk wat worden verruimd. Het zal meer worden gericht op de problematiek van de kinderen.

Het is goed dat we wat tijd krijgen om een document op te stellen. Zo kunnen we afstand nemen van de directe gebeurtenissen en krijgen we een meer objectieve kijk op de problemen. Gisteren nog heb ik, naar aanleiding van de vergadering, tegen de minister-president gezegd dat we ook moeten onderzoeken wat zo'n actieplan betekent voor het budget. Het houdt immers gevolgen in voor het budget. Er komen middelen die in de begroting voor 1997 niet zijn ingeschreven en die vooral zullen worden verrekend in de begroting voor 1998 en de volgende jaren. We weten dat de begroting voor 1998 een moeilijke zaak wordt. Het heeft geen zin om dat te verdoezelen. Het plan komt er echter en is volop in voorbereiding. Wat we al konden doen met de budgettaire middelen die voorhanden waren, hebben we gedaan.

Een specifiek budget is er niet. Er bestaat nergens een post, gericht op de relaties tussen kinderen en hun gedetineerde ouders. Er is natuurlijk wel het Justitiële Welzijnswerk. Daarvoor moeten we ook oog hebben. De niet-gereguleerde toelage biedt eveneens perspectieven. Voor vernieuwende projecten kan men daar elk jaar opnieuw een beroep op doen. Het gaat om enkele tientallen miljoenen. Projecten die gericht zijn op deze belangrijke thematiek van kinderen en gedetineerde ouders, zullen zeker worden beschouwd als vernieuwend. Waarschijnlijk zal er dan ook een subsidie worden toegekend.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik dank de minister voor zijn uiteenzetting. Het valt mij wel op dat de meeste zaken die te maken hebben met opvang van kinderen – zoals de opvang van kinderen van gedetineerden – ressorteren onder Algemeen Welzijnswerk. Dat is ook logisch, maar ik wilde het toch onderstrepen.

Minister Luc Martens : Mag ik nog even onderbreken ? Wanneer zich een problematische opvoedingssituatie voordoet – en wanneer een van de ouders een gedetineerde is, lijkt dat niet onwaarschijnlijk – dan staat ook de Bijzondere Jeugdzorg ter beschikking. Er bestaat op dat vlak al hulpverlening. Nu stel ik me de vraag hoe specialistisch men de zaken moet aanbieden. Natuurlijk heeft iedereen recht op deskundige hulp. We kunnen echter niet voor alle mogelijke maatschappelijke problemen een aparte hulpdienst oprichten. We moeten breed uitgebouwde structuren uitbouwen. Daarbinnen kunnen specifieke gevallen een plaatsje vinden.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Tot nu toe heeft men weinig aandacht besteed aan kinderen van gedetineerden. De heer Strackx sprak van een brochure die door kinderen niet eens kan worden gelezen. De Koning Boudewijnstichting heeft een onderzoek verricht en ondervond dat die brochure eigenlijk niet voor kinderen is bestemd. Dergelijke studies brengen toch wel de problemen aan het licht.

Wij, als parlementsleden, en u, als de bevoegde minister wat kindermwzijn en gezinnen aangaat, kunnen een duidelijk signaal geven. Dat kan gebeuren door via het Algemeen Welzijnswerk geregeld prikkels te geven.

U sprak van de niet-gereguleerde toelage. Het is misschien goed om er via omzendbrieven uitdrukkelijk op te wijzen dat deze groep van kinderen van gedetineerden tot nu toe een vergeten groep was. De experimenten van de Koning Boudewijnstichting zullen niet blijven duren. Men moet zelf een deel van die onderzoeken overnemen. Wat Kind en Gezin in Brugge doet, is wellicht leerrijk voor de Minister van Justitie. Men spreekt in Brugge over het bouwen van nieuwe gevangenissen. Het is belangrijk dat wij vanuit onze eigen ervaring, vanaf het begin betrokken zijn bij die eventuele bouw.

U hebt de nadruk gelegd op vrijwilligerswerk. In Brugge werken vrij veel vrijwilligers. Ik geloof dat ook dit een heel belangrijk denkkader is. Een professionele algemeen welzijnswerker heeft echter wel de taak om vrijwilligers op te leiden en te begeleiden.

Verder dient Kind en Gezin meer aandacht te besteden aan kinderen die buiten de gevangenis leven, die dus hun gedetineerde ouders enkel kunnen bezoeken. Dat is niet altijd gemakkelijk. Gedetineerde ouders of hun kinderen vragen ook zeker

niet altijd om begeleiding. Niettemin is het goed te weten dat er in die groep problemen kunnen ontstaan.

Tot slot vind ik het belangrijk dat de mentaliteit van de vele betrokkenen verandert. We moeten geen aparte kaste creëren : prikkels geven is iets anders dan een kaste creëren. De rechten van het kind spelen hier mee : artikel 7 zegt dat elk kind het recht heeft om zijn ouders te kennen en door hen te worden verzorgd. Het woord verzorgd moet worden gerelativeerd wanneer de ouders in de gevangenis zitten. Dit moet echter wel een van de uitgangspunten zijn. Mijnheer de minister, samen met uw collega in het federaal parlement heeft u hier een belangrijke taak te vervullen.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mevrouw de voorzitter, de minister heeft intussen al geantwoord op de vraag die ik hem had gesteld. Ik lees hier dat de Koning Boudewijnstichting een brochure uitgeeft over kinderen van wie een ouder in de gevangenis zit. Gezien de titel van de brochure, nam ik aan dat deze brochure bedoeld was voor de kinderen van gedetineerden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Sonja Becq tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de financiering van de initiatieven voor buitenschoolse opvang

Interpellatie van de heer Guy Swennen tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de buitenschoolse kinderopvang

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van mevrouw Becq tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de financiering van de initiatieven voor buitenschoolse opvang en van de heer Swennen tot minister Martens, over de buitenschoolse kinderopvang.

Voorafgaandelijk wil ik mij richten tot de minister. De interpellatie van mevrouw Becq dateert van 5 februari. Ze werd kort daarna door het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement verwezen naar deze commissie. Tot onze verwondering hebben we gisteren in de pers de interpellatie van mevrouw

Voorzitter

Becq min of meer teruggevonden, dit op basis van uw bewoordingen. Het is positief dat de publieke opinie wordt ingelicht over deze problematiek. Ik vind het echter mijn taak als voorzitter van de Commissie om op te komen voor het recht van de parlementsleden die de reglementaire weg hebben gevolgd en een interpellatie hebben ingediend.

Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Voor sommige dossiers moet ik om een standpunt in te nemen te rade gaan bij de Vlaamse regering, zeker als het een federale materie betreft. Dat betekent dat ik vorige week woensdag mijn dossier moest indienen om vandaag een antwoord te kunnen geven op deze interpellatie. Op het ogenblik dat ik mijn dossier indiende, was ik ervan overtuigd dat de interpellatie op dinsdagnamiddag, dus eergisteren, zou worden gehouden. Dat was oorspronkelijk immers de bedoeling. Iedere dinsdagmiddag licht de minister-president de regering in over alle beslissingen die werden genomen. Nadat een beslissing is genomen, wordt ze vervolgens bekendgemaakt. Als men dat niet wil, wordt de beslissing nog niet genomen en wordt ze uitgesteld. Zo werd bijvoorbeeld gisteren het beleidsplan-Brussel wel besproken, maar er werd niet over gecommuniceerd. Een van de redenen hiervoor was dat het Renault-dossier communicatief voorrang genoot. De beslissing over het beleidsplan-Brussel werd dus nog niet officieel genomen, maar werd uitgesteld.

De beslissing over deze problematiek kon echter niet worden uitgesteld. Woensdagmorgen had ik immers een ontmoeting met premier Dehaene en met mevrouw De Galan, en ik wilde hier vandaag een antwoord kunnen geven. De beslissing moest dus worden genomen, en ik moest dan ook aanvaarden dat deze bekend werd gemaakt. Ik wil u er toch aan herinneren dat het oorspronkelijk de bedoeling was om de interpellatie op dinsdagnamiddag te houden. In functie daarvan werd het dossier ingediend bij de regering. Ik pleit hier dus onschuldig.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, ik dank u voor wat u hier naar voor brengt. Ik heb getwijfeld of ik mijn interpellatie al dan niet zou houden. Een groot stuk van het antwoord is immers al terug te vinden in de pers. Mijn interpellatie bevatte echter nog een aantal bijkomende vragen met betrekking tot de financiering.

Mijn interpellatie dateert inderdaad al van 5 februari. Intussen hebben ook wij nog nieuwe gegevens gekregen die het onderwerp weer wat actueler maken. Ook op het veld leven er nog heel wat vragen, vooral omdat we ons in een overgangsfase bevinden. Deze interpellatie is dus toch belangrijk om ook op die tussenvragen een antwoord te krijgen.

Het uitgangspunt is het voorontwerp van decreet over de nieuwe regelgeving voor buitenschoolse kinderopvang, met alle bijbehorende uitvoeringsbesluiten. Een werkingskader en erkenningscriteria zijn voorzien. Over de financiering blijft echter onduidelijkheid bestaan. Iedereen is het erover eens dat diverse partners hiervoor de verantwoordelijkheid dragen : de ouders, de gemeente, de gemeenschap en de sociale partners.

De financiering van de initiatieven gebeurt aan Vlaamse kant grosso modo op de volgende manier. De financiële bijdrage die wordt gevraagd aan de ouders, gaat naar de financiering van de werkingskosten. Het personeel wordt gefinancierd door de Vlaamse Gemeenschap, in hoofdzaak via Weerwerk. Daarmee worden de plaatselijke begeleiders gefinancierd. Voor de infrastructuur wordt meestal een beroep gedaan op de gemeente. Voor de coördinatie en begeleiding wordt een beroep gedaan op het interprofessioneel akkoord, dat wordt gekanaliseerd via het Fonds voor Collectieve Uitrusting en Diensten. Zo ziet de financiering er grosso modo aan Vlaamse zijde uit.

Hoe zal deze financiering er in de toekomst uitzien ? In de regelgeving lees ik dat er een forfaitair bedrag zal worden gehanteerd dat rekening houdt met drie elementen : het erkend aantal plaatsen, het aantal openingsdagen per jaar en het soort van openingsdagen. Ik hoop dat er bij deze criteria ook rekening zal worden gehouden met het aantal effectief aanwezige kinderen of het aantal effectief gepresteerde uren. Ik heb deze cijfers bij een aantal diensten opgevraagd. Ze lopen sterk uiteen, en er zijn ook grote verschillen in het aantal ingeschreven kinderen. Ook de capaciteit stemt niet overeen met de kinderen die er effectief zijn. Hiermee moet zeker rekening worden gehouden.

De nieuwe regelgeving geeft geen antwoord op de vraag welke financiële implicaties dit zal hebben. Er zijn immers te veel onbekende factoren. Mijnheer de minister, u zegt voortdurend dat u probeert een integratie te bekomen van alle financiële stromen die nu naar buitenschoolse kinderopvang gaan. U hebt ook melding gemaakt van het overleg tussen Kind en Gezin en het Fonds voor Collectie-

Becq

ve Uitrusting en Diensten, alsook van het overleg met minister Kelchtermans voor de Weerwerkers.

Er heerst heel wat onzekerheid bij de mensen in deze sector. Enerzijds bestaat deze onzekerheid bij de bestaande initiatieven, anderzijds leeft ze ook in hoofde van de vraag naar nieuwe initiatieven. We weten allemaal dat er in dit verband verschillende snelheden zijn tussen de diverse arrondissementen en regio's. Daarom is er de vraag naar de mogelijkheden tot financiering van bestaande en nieuwe, noodzakelijke initiatieven. Heel wat initiatieven wachten immers op de nieuwe regelgeving. Verschillende gemeentebesturen zijn klaar met een dossier, maar wachten nog op de nieuwe regelgeving om dit in de begroting op te nemen. In het verdere verloop van het verhaal komt het schrijvende hiervan nog meer naar voren.

Straks zal ik de situatie van de Weerwerkers bespreken. Eerst wil ik ingaan op de situatie van het Fonds voor Collectieve Uitrusting en Diensten. Via de interprofessionele akkoorden – de 0,05 procent – werden er specifieke bijdragen gereserveerd voor buitenschoolse kinderopvang. Oorspronkelijk wilde men die hoofdzakelijk bestemmen voor buitenschoolse kinderopvang. Nadien heeft men daar ook de gewone opvangprojecten voor kinderen tussen nul en drie jaar aan toegevoegd.

De fondsen voor het interprofessioneel akkoord worden beheerd door het Fonds voor Collectieve Uitrusting en Diensten. In dit verband is er ook nog een andere problematiek inzake de basisopdrachten. Daar zal ik nu niet op ingaan. Ik heb er wel een schriftelijke vraag over gesteld. Wat betreft de financiering van de buitenschoolse kinderopvanginitiatieven via het interprofessioneel akkoord, verliep alles in 1994 en in 1995 vrij vlot. Er waren voldoende middelen en er werd zelfs een reserve opgebouwd. Die reserve werd – en wordt – echter gedeeltelijk opgebruikt door het feit dat 500 miljoen frank naar het educatief verlov wordt doorgesluisd. Bovendien gaat een gedeelte van de middelen naar de basisopdrachten.

Er is in de eerste plaats dus een schaarste van middelen. Daarbij komt dan nog de scheefftrekking van de middelen die worden gebruikt door Vlaanderen en door Wallonië. Die cijfers zijn genoegzaam bekend. Deze problemen zijn al tot uiting gekomen in een vraag die in de federale kamercommissie voor Sociale Zaken werd gesteld. Minister De Galan antwoordde toen dat er inderdaad te weinig geld was. Ze zei ook dat een van de voorliggende

KB's inhoud dat alleen maar die projecten in aanmerking kwamen waarvoor vóór 31 januari 1997 een aanvraag werd ingediend. Daarom is het juist zo schrijnend dat een aantal initiatieven hebben gewacht.

Mijnheer de minister, ik heb een aantal concrete vragen. Zullen de sociale partners ook in de toekomst voor die buitenschoolse opvang bijdragen leveren? Kan dit eventueel niet op een structurele manier worden geregeld? Nu moet men elke twee jaar afwachten of er wel een interprofessioneel akkoord komt.

Zijn er objectieve redenen te vinden voor de huidige scheefftrekking van de middelen? In Vlaanderen worden Weerwerkers ter beschikking gesteld via Vlaamse financiële middelen. Dit gebeurt in Wallonië niet op dezelfde manier. Bovendien geldt dit ook in Vlaanderen quasi-exclusief voor buitenschoolse kinderopvang. Wentelt men misschien in Wallonië een deel van de kosten af op de federale overheid?

Mijnheer de minister, ik heb gelezen dat u volop onderhandelt. De vraag is natuurlijk over welke bevoegdheden u terzake beschikt. U hebt al een onderhoud gehad. Kunt u ons zeggen wat hiervan het resultaat was?

Een ander punt dat ook te maken heeft met de financiering van dat fonds is het volgende: momenteel beslissen de minister en de sociale partners op grond van hun eigen criteria. Zij zeggen welke projecten ze financieren, en hebben daar al dan niet stringente criteria voor. Ook het feit dat de projecten worden gedragen door de sociale partners in dit fonds speelt hierin mee. Ze vragen dat de projecten als het ware mede door hen worden ingediend.

Hoever staan de gesprekken? Welke garanties hebt u dat de sociale partners en het fonds zich exclusief zullen richten tot de Vlaamse regelgeving? Langs Vlaamse kant worden in hoofdzaak de regionale coördinatoren via de projecten gefinancierd. In de nieuwe regelgeving gaan die naar Kind en Gezin. Betekent dat dat ze dan ook via Kind en Gezin zullen worden gefinancierd? Kunnen we daaruit afleiden – nu ga ik ver – dat de regionale coördinatoren door Kind en Gezin worden gefinancierd? Komt er ruimte vanuit het Fonds van Collectieve Uitrusting en Diensten voor de plaatselijke coördinatoren? Ze worden wel vermeld maar er wordt niets van financiering gezegd.

Becq

Ik heb ook een vraag over de overgangperiode. De mensen die daar nu werken staan voor het probleem dat ze bij Kind en Gezin moeten gaan werken. Blijft de financiering van de plaatselijke coördinatoren lopen tot er een nieuw perspectief is? Moeten de gemeenten die mensen opzeggen? Hierover is heel wat onzekerheid.

Ik heb dan nog een principiële vraag. Zal het Fonds, als het zich niet exclusief richt tot onze regelgeving, nog de mogelijkheid hebben om andere initiatieven te financieren dan deze die we in de Vlaamse regelgeving gefinancierd willen zien – ook als men niet aan het kwaliteits-charter voldoet?

Ik wil nog geen standpunt innemen, maar ik zit met een aantal vragen. Er wordt aan de voorzieningen gevraagd om mee te stappen in het kwaliteits-charter. We hebben ons tijdens de bespreking afgevraagd hoe de mensen zullen worden aangezet om dat te doen als er geen stimulans is. Men kan wel denken dat ze naar het Fonds voor Collectieve Uitrusting en Diensten kunnen overstappen of dat het fonds zelf zou kunnen beslissen om ze mee te nemen.

Dat zijn inderdaad heel wat vragen over het globale kader van de financiering en hoe dat allemaal moet gaan. Die vragen zijn heel actueel bij de mensen zelf. Tot daar mijn vragen over het Fonds voor Collectieve Uitrusting en Diensten.

De andere stroom is het Weerwerk. Voor dat Weerwerk gelden een aantal criteria. De werking moet netoverschrijdend zijn. Er moet sociaal overleg zijn. Het moet gaan om buitenschoolse kinderopvang. Er zijn een hoop voorwaarden waar we aan moeten voldoen, maar dat is geen probleem.

Het zijn de openbare besturen die de Weerwerkers moeten indienen. Een private VZW kan dat niet. Ik heb hierover een heel concrete vraag. De regelgeving voorziet niet dat privé-projecten wel kunnen inschrijven en Weerwerkers kunnen krijgen. De netoverschrijding is niet noodzakelijk in die mate dat het in een globale planning georganiseerd en goedgekeurd is. De netoverschrijding zal in dit geval ook niet noodzakelijk zijn. Hier heb ik het over de toekomst.

Ook nu is men op het terrein met elkaar aan het praten – althans de snelsten. Er zijn er ook die klaarstaan om projecten in te dienen. Kunnen die in een voorlopige fase wel Weerwerkers gefinancierd krijgen? Er zijn regio's waar Weerwerkers

beschikbaar zijn. Dat zijn ook cruciale vragen om het dossier in te dienen en verder te kunnen werken.

Ik weet dat ik met deze interpellatie – en dat is ook de bedoeling – meer vragen oproep dan de minister kan beantwoorden. Ik denk dat het voor iedereen duidelijk is dat we blij zijn dat er regelgeving is waarbij er ruimte is voor creatieve invulling. Van bij het begin heb ik altijd gevraagd of er ruimte is voor nieuwe initiatieven. Die ruimte moet er zijn. De vraag vanuit het veld is er één naar duidelijkheid en zekerheid. Men is nu dossiers aan het voorbereiden, en men wil weten wat de toekomst zal brengen en wat de situatie nu is.

Ik formuleer mijn algemene vragen niet, maar wel mijn punctuele. Mijnheer de minister, welke timing stelt u voorop inzake de uitvoering van de financiering? Op de twee laatste vragen hoeft u niet meer in te gaan. We hebben die informatie al gekregen.

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, waarde collega's, ik denk dat er zelden zo uitvoerig over een welzijnsthema is gediscussieerd als over de buitenschoolse kinderopvang. Onze Limburgse gouv is een beetje de bakermat van de initiatieven vanaf 1990. Die zijn zeer spontaan en in vrij hoog tempo naar boven gekomen.

Minister Luc Martens : Er is een goede reden voor. U had daar in Limburg geld voor dat andere provincies niet hadden.

De heer Guy Swennen : Inderdaad, ik heb dat ook niet uit chauvinisme gezegd. Ik heb alleen gesteld dat Limburg de bakermat van de buitenschoolse kinderopvang is. Waarom is dat zo? Limburg zat in een reconversieperiode. Jammer genoeg is die buitenschoolse kinderopvang een van de weinige geslaagde reconversieprojecten.

U bent de derde minister die zich bezighoudt met de buitenschoolse kinderopvang. Het is zeker een verdienste dat u die kinderopvang hebt gereguleerd. Dat was een parkoers met hindernissen. Er gingen zware discussies aan de regeling vooraf en wij hebben soms kritiek geuit, en dit op drie punten : de continuïteit van de bestaande initiatieven ; de kwaliteit van de opvang, met nadruk op het behoud van het buitenschoolse karakter, netoverschrijding en een goede begeleiding ; en tewerkstelling. De nieuwe regelgeving draagt onze goed-

Swennen

keuring weg, maar we hebben nog een aantal belangrijke vragen. Eigenlijk vinden we al onze principes op papier terug. De vraag is echter wat er concreet uit de bus kan komen. Bij bepaalde onderdelen zijn we bang dat alles goed oogt op papier, maar dat de praktijk, onder andere via het lokaal overleg, mogelijkheden laat om de mooie principes uit te hollen.

Ten eerste is er dus de continuïteit van de bestaande projecten. Op dit ogenblik functioneren er in 77 Vlaamse gemeenten BKO-projecten. Er worden 12 regionale coördinatoren, 73 lokale coördinatoren en 625, meestal halftijdse, Weerwerkers in tewerkgesteld. In totaal begeleiden deze mensen 20.459 ingeschreven kinderen. Deze IBO's kenden op zeer korte termijn een groot succes. Ze beantwoorden duidelijk aan een grote behoefte. Er zijn dus bestaande projecten, er zijn bestaande IBO's. Ik huldig het principe dat je wat goed is, goed moet laten, een principe dat ik als fervent kaartspeler aan het Zuid-Limburgse kaartspel kwajongen ontleen. Als er een goede slag op tafel ligt, moet je daarvan afblijven. Ook met betrekking tot de buitenschoolse opvang moet men wat goed is, ongewijzigd laten. Daar moet men niet aan peuteren door allerhande machtsspelletjes van sociologische of ideologische aard toe te laten. Daarom vraag ik u, mijnheer de minister, welke garanties u ons kan geven dat de bestaande IBO's worden voortgezet. Welke overgangsmaatregelen ziet u opdat zowel voor de kinderen als voor de ouders de overgang van de huidige projecten naar de projecten in de nieuwe regelgeving rimpelloos zouden kunnen verlopen? In hoeverre krijgen de bestaande projecten voorrang bij de behandeling van hun aanvraag tot erkenning? Of zal men deze projecten in de onzekerheid laten en juist de nieuwe projecten voorrang verlenen?

Het is evident dat de kwalitatief hoogstaande projecten ook zo snel mogelijk en prioritair erkenning krijgen. Dit is ook van belang voor de tewerkstelling, die niet mag worden afgebouwd. Welke zekerheid kunt u ons in dit verband geven? Wat de financiering betreft, had ik graag wat achtergrondinformatie gekregen. Bij de opmaak van de begroting 1997 besliste de Vlaamse regering over een aantal meeruitgaven. Het betreft 441 miljoen frank extra voor Kind en Gezin, via de enveloppe van Vesoc. Er was in nog vier bijkomende posten voorzien. Voor het vermijden van de leegstand van kinderdagverblijven werd 78 miljoen frank vooropgesteld; voor de BKO 118 miljoen frank; voor de opvang in kinderdagverblijven, het VCUD, 170 mil-

joen frank en voor de opvang via VCUD-BKO 75 miljoen frank. In totaal maakt dit 441 miljoen frank. Is deze financiering, grotendeels in de sector van de BKO, ingelost?

Een derde vraag gaat over afwijkingen die de procedure voor de erkenning van initiatieven toelaat. Die functioneren reeds en worden door andere overheden en instanties dan Kind en Gezin gesubsidieerd. Wat houden deze afwijkingen in?

Een vierde vraag heeft betrekking op de principes van het buitenschools karakter en de netoverschrijding. De principes zijn mooi. Wat zult u doen, mijnheer de minister, als op een bepaald ogenblik het lokaal overleg, dat heel breed is doch geen objectieve garantie biedt voor het veiligstellen van een aantal principes, deze principes gaan schenden? Wat zult u doen als deze het buitenschools en het netoverschrijdend karakter systematisch zullen uithollen op basis van louter politieke spelletjes op lokaal niveau? Welke middelen heeft u dan ter beschikking om het pluralistisch en buitenschools karakter van de projecten te waarborgen? Wat onderneemt u bij een eventuele schending?

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : In Limburg, de bakermat van de BKO, kwamen goede en kwade kanten aan het licht. De kleinschalige start vormde een probleem voor stedelijke gebieden, waar grote behoeften zijn. Er waren ook problemen met het verkeer enzovoort. Ik sluit me aan bij de geest van de interpellatie van de heer Swennen. Tegelijk vraag ik hem echter om niet in naam van de grote principes te vergeten dat het over kinderen gaat. Die kan men niet eindeloos op bussen zetten en langs drukke verkeersknooppunten sturen.

Bij het overleg op lokaal vlak is de geest van het pluralistisch werk primordiaal. Ik ben het daar roepend mee eens. Maar de uitvoering van de opvang kan niet altijd in alle omstandigheden buitenschools en op pluralistische wijze gebeuren.

Tegelijkertijd wil ik me bij het betoog van mevrouw Becq aansluiten. Zij pleit ervoor om nieuwe initiatieven mogelijk te maken. Ik wil ook vragen dat de bestaande initiatieven niet in een onaangepast keurslijf zouden worden geduwd. Mevrouw Becq heeft dat natuurlijk niet gevraagd. Maar waar nieuwe initiatieven ontstaan, zou deze geest van overleg en pluralisme de inspiratiebron moeten vormen. Vanuit dit oogpunt denk ik dat een verantwoordelijke van het gemeentebestuur een rol zou moeten spelen om tegemoet te komen

Maes

aan de vele noden die zich in de praktijk kunnen voordoen. Daarbij zou hulp kunnen worden geboden door de gemeentelijke diensten, zoals de dienst voor plantsoenen of de diensten die instaan voor de aanleg en het herstel van speeltuigen. We zwijgen dan nog over alle mogelijke kleine en grote problemen die de gemeenten hebben moeten oplossen. Als de gemeenten niet voor voorfinanciering hadden gezorgd, dan stonden we vandaag nog nergens. Het geld van het Fonds voor Collectieve Uitrusting en Diensten had daarvoor niet volstaan.

Ik wil het nu over het Fonds hebben. Dat is voor mij essentieel. Ik wil de minister steunen in de kortdane manier waarop hij eist waar we recht op hebben. In het verleden verschilde de toestand in de drie gewesten. Het zou misschien goed zijn als de minister eens de toestand in Brussel verduidelijkt. In Vlaanderen werden de coördinatoren betaald, in Wallonië daarentegen de opvangsters. Dat maakt een groot financieel verschil : in Sint-Niklaas waren er bijvoorbeeld 64 opvangsters en twee coördinatoren. Dat betekent dat Vlaanderen in de loop der jaren is benadeeld. Dat zou eens moeten worden becijferd. Dit pakket van middelen zou overigens aan de gemeenschappen moeten worden toegekend.

De sociale partners zijn bij het beheer betrokken. Dat was ook in het verleden op het lokale vlak het geval, maar wel tot hun grote zorg en miserie. Ze smeekten om daarvan af te raken, want het was allemaal zo ingewikkeld. Maar mijns inziens mag het Fonds zich niet met de inhoudelijke aspecten bemoeien. Anderzijds mogen die inhoudelijke aspecten niet tot gevolg hebben dat Vlaanderen op financieel vlak wordt benadeeld omwille van de betere organisatiestructuur die we hebben uitgebouwd. Als het al geen betere structuur zou zijn, dan is het in elk geval toch een andere structuur. Daarvoor mogen we hoe dan ook niet financieel worden gestraft. Ik vraag u wat uitleg over de huidige stand van zaken. Maar ik vraag u ook naar het verleden. Ik heb eigenlijk nooit de jarenlange benadeling van Vlaanderen cijfermatig en op papier teruggevonden. Ik heb wel altijd gehoord dat ze plaatsvond. Nu nemen we kennis van de eindcijfers. Maar die hebben niets met de voorbije jaren te maken.

Wat de toekomst betreft, sluit ik me aan bij de vraag naar het bestendig karakter van de organisatie van de Weerwerkers. Dit project is een groot succes inzake tewerkstelling van laaggeschoolden. Het heeft positieve effecten op de arbeidsmarkt, en

op de algemene participatie van vrouwen aan het buitenshuiswerk. Ik moet ook zeggen dat ik bang ben voor zogenaamde kwaliteitslabels aan de hand waarvan men andere mensen dan laaggeschoolden zou inschakelen. Ik vind dat elke ouder – vrouw of man – die met kinderen omgaat, de aangeboden vorming moet kunnen volgen. Ook laaggeschoolden moeten dus kunnen worden ingeschakeld. De praktijk bewijst dat dit kan. Ik hoop bijgevolg dat men niet met diplomaveristen zal zwaaien als men het over de begeleiders heeft. Ik heb het hier natuurlijk niet over de coördinatoren.

Ook vraag ik de minister om bij de formulering van de kwaliteitseisen rekening te houden met de evolutie. Als men de vereisten inzake de opvang van kinderen jonger dan zes jaar gewoon doortrekt naar de opvang van twaalfjarigen, dan komen we met onze infrastructuur in onoverkomelijke moeilijkheden. Op de duur zou niet één huis nog aan de norm voldoen om er kinderen in op te voeden. Men moet ervoor zorgen dat de kwaliteit van de opvang niet alleen een kwestie van infrastructuur is, maar ook en vooral van aandacht en intense belangstelling voor kinderen. Het aanbod aan materiaal en infrastructuur is daarbij een welkome hulp, maar geenszins een voorwaarde op zich. Als u kwaliteitseisen stelt, zult u daarvoor dan ook financiële middelen vrijmaken ?

Mijn allerlaatste vraag gaat over de financiële aspecten. We moeten ervoor zorgen dat we bij het uitstippelen van een beleid voor deze sector niet bereiken wat we niet beogen. De bedoeling is een schemerzone te reglementeren, een kwaliteitsmerk te voorzien, te weten waar kinderen terechtkomen als men ze toevertrouwt aan een initiatief. Laten we er dan tegelijkertijd ook voor zorgen dat we geen financiële afschrikkingsmechanismen inbouwen. Wanneer men immers een prijs zou bepalen die 50 tot 100 percent hoger ligt dan wat momenteel aan de ouders wordt gevraagd of kan worden gevraagd, dan zullen ouders hun kinderen liever aan de poort laten staan dan ze toe te vertrouwen aan de opvang, omdat het hen te zwaar valt die te betalen. Dat kan men bijna proefondervindelijk vaststellen. Ook het streng reglementeren mag dus geen nieuwe schemerzones tot gevolg hebben : anders bereiken we een resultaat dat we net wilden vermijden.

Mijnheer de minister, ik wens u daarom de volgende vragen te stellen : wanneer zal deze reglementering er komen, hoe stringent zal ze zijn, wanneer wordt ze bindend en welke overgangmaatregelen voorziet u ?

De voorzitter : De heer Aers heeft het woord.

De heer Wilfried Aers : Op het einde van de maand februari heeft een kleine afvaardiging van deze commissie een Senaatszitting over het FCUD bijgewoond. Op dat ogenblik vond ik de hele zaak al enigszins verdacht, vooral omdat er niet spontaan cijfers over de verdeling van het geld tussen Vlaanderen en Wallonië ter beschikking werden gesteld.

Bovendien had ik de indruk dat mevrouw Cantillon en mevrouw de Bethune – de Senaatsleden die deze vergadering voorzaten – in feite, samen met de minister, alles liefst bij het oude wilden laten. *(Opmerking van minister Luc Martens)*

Dan heb ik het niet over u, mijnheer de minister, maar over minister De Galan.

De voorzitter : Mijns inziens hebt u dan niet goed geluisterd. Ik dacht dat het initiatief van deze dames net tot doel had om heel gemotiveerd de beslissingen van minister De Galan in vraag te stellen.

De heer Wilfried Aers : Ik had toch niet echt die indruk. Maar goed, ik zal me hebben vergist.

We juichen daarom zeker de interpellatie van mevrouw Becq toe. We kunnen vanzelfsprekend niet instemmen met de voorstellen van mevrouw De Galan. We vragen de minister dan ook alles in het werk te stellen opdat die plannen zouden worden gedwarsboomd en mevrouw De Galan niet verder in onze Vlaamse zakken kan zitten.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, mijn betoog behelst twee grote punten.

Een eerste punt betreft de regelgeving. Na beluistering zou de indruk kunnen bestaan dat we reeds over een uitgewerkt kader beschikken. Ik denk echter dat het parlement daar nog steeds op wacht. Op dit ogenblik bevindt de hele zaak zich nog bij de Raad van State. Mijnheer de minister, ik zou daarom van u het tijdschema terzake willen vernemen, zeker als we bekijken wat er nu in staat betreffende aanvangsperioden.

In de marge daarvan wil ik meedelen van een aantal mensen die actief zijn op gemeentelijk vlak persoonlijk te hebben vernomen dat op dit ogenblik een brief door Kind en Gezin werd rondgestuurd

die in feite reeds op de regelgeving anticipeert. Als ik het goed begrijp bepaalt de regelgeving dat het lokaal overleg wordt opgestart vanuit de gemeenten, waarna men een gemeentelijk beleidsplan voorlegt. In de brief laat Kind en Gezin verstaan dat ze dit nu reeds voor de bestemming willen doen. Wanneer gemeenten erop gaan vertrouwen dat Kind en Gezin dit zal doen, dan rijst het gevaar dat het gemeentelijk initiatief daardoor eens te meer niet van start zal kunnen gaan. Ik vond het schrijven van Kind en Gezin dus enigszins vreemd. Misschien kan de minister ons inlichten over de inhoud van dit schrijven.

Een tweede punt betreft het FCUD. Wat dat aspect betreft hebben we de cijfers in de krant kunnen vernemen. Het lijkt me dat de cijfers die door De Standaard werden verstrekt correct waren, in tegenstelling tot de cijfers die werden aangehaald in De Morgen. Ik wil even terugkomen op de uitspraak van mevrouw Maes dat ze de minister in zijn krachtig optreden steunt. Ik wil echter weten hoe krachtig zijn optreden in feite is. Dat bleek immers niet duidelijk uit de krantenartikels. Zo wordt gewag gemaakt van onderhandelen. Eerlijk gezegd meen ik dat er hier meer aan de hand is dan een kwestie die zomaar kan worden uitgepraat. Als er inderdaad een ontwerp van koninklijk besluit is, zal de minister dan de procedure inzake een belangenconflict in werking stellen, of zal hij onderhandelen? We hebben immers gezien dat u al een paar malen boos bent geweest op federale ministers. De ene keer kan men al bozer zijn dan de andere. Deze zaak is echter vrij zwaarwichtig. De vraag rijst dan ook : hoe boos bent u? Hoe heftig zal u reageren?

We hebben het hier steeds over de uitgaven van het Fonds en de verdeling ervan tussen Vlaanderen en Wallonië. Heeft men ook een zicht op de inkomsten van het Fonds, namelijk die 0,05 procent?

Minister Luc Martens : Er zijn nog meer details. Ik heb al die gegevens niet allemaal bij me, maar ik kan ze u wel verstrekken. Nu heb ik u echter de cijfers gegeven zoals ik ze heb meegebracht naar het parlement.

Mevrouw Patricia Ceysens : Dit zijn dus ook inkomsten, en de oorsprong van deze inkomsten? Goed, dan kan ik dit opnieuw bekijken.

Minister Luc Martens : Dat is duidelijk. Het gaat over 0,05 procent op de patronale bijdragen. Dat geeft het totaalbedrag zoals u het daar terugvindt.

Mevrouw Patricia Ceysens : Hebben we wat dat betreft een idee van de verdeling tussen Vlaanderen en Wallonië ?

Minister Luc Martens : Neen, maar dat is nog een ander debat.

Mevrouw Patricia Ceysens : Dat is waarschijnlijk nog een ander debat, maar het is toch ook belangrijk.

De voorzitter : De sociale zekerheid maakt deel uit van het systeem van de solidariteit.

Mevrouw Patricia Ceysens : We kunnen nu blijkbaar op een grondige wijze bekijken hoe de uitgaven verdeeld zijn tussen Vlaanderen en Wallonië. Spreken we over uitgaven, dan staat daar steeds iets tegenover, met name inkomsten. Mocht het mogelijk zijn, dan had ik daarover graag iets vernomen op papier, opdat het beeld zou kunnen worden vervolledigd.

Minister Luc Martens : Ik kan u die gegevens verstrekken. Volgens mijn raming mag u aannemen dat Vlaanderen op dit ogenblik bijna 70 percent van de inkomsten voor zijn rekening neemt, gezien de industriële diensten en activiteiten en de daaruit afgeleide tewerkstelling.

Mevrouw Patricia Ceysens : We hadden een soortgelijk vermoeden, maar hadden daaromtrent graag wat cijfers gekregen.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik heb een aantal bedenkingen, reacties en ook vragen. Ik ga akkoord met de formulering van mevrouw Maes dat een pluralistisch overleg en afspraken belangrijk zijn. Ik pleit ook voor een realistische organisatie. Dat is de kern van de buitenschoolse opvang.

Ook kwaliteit is belangrijk en moet belangrijk blijven. Kinderen mogen bijvoorbeeld niet verblijven in een lokaal dat niet aangepast is aan de brandveiligheid. Dit gebeurt op sommige plaatsen, ook in Limburg, ondanks het feit dat er toezicht is. Wat betreft de regionale coördinatoren en aansluitend bij mevrouw Ceysens, is de brief van Kind en Gezin net geschreven met de bedoeling de regionale coördinatoren met ervaring ter plaatse te betrekken bij het gebeuren. Het is een vraag om hen provinciaal te laten meewerken zodat de continuïteit van de projecten maximaal gegarandeerd is. Het is

enorm belangrijk om mensen met ervaring te laten meewerken bij de opstart.

Men is wel eens jaloers op Limburg dat meer investeringsgelden had, maar dat is nu afgelopen. We hebben gedurende drie jaar extra gelden gekregen naargelang van de grootte van de gemeenten, om te kunnen investeren in materiële zaken zoals gebouwen en dergelijke meer. Nu slaat ook in Limburg het uur van de waarheid. Niet alle gemeenten zullen bereid zijn om al die IBO's over te nemen nu ze er zelf zullen moeten voor opdraaien. We moeten er realistisch tegenaan kijken en de zaak niet alleen volgens het boekje behandelen.

Wat betreft de Weerwerk-gesco's ben ik er voorstander van een andere term te gebruiken. Weerwerk-gesco's slaat in wezen op een systeem dat na één jaar stopt. We moeten ook in ons woordgebruik duidelijk zijn. We gebruiken dit systeem, maar als we dit systeem institutionaliseren moeten we een duidelijker woord vinden. Ik pleit er ook voor om mensen met een laag diploma aan te nemen. Dit wil niet zeggen dat we mensen, die via een ander circuit hun kwalificatie behaalden, moeten uitsluiten. We kunnen hen in de toekomst misschien via een volwaardige opleiding diploma's geven. Ik denk daarbij aan de verzorgende opleidingen en het beroepstechnisch onderwijs. We moeten toch als minimumeis stellen dat ze tot hun achttien jaar naar school gaan, ofwel moeten we een omweg inrichten zodat men een diploma kan halen dat daarmee gelijkgesteld is. Ik zeg niet dat een specifieke bijscholing niet nodig is. Voor iedereen die met mensen werkt is regelmatige bijscholing namelijk essentieel. Dit gaat zowel over kinderen, bejaarden als over gehandicapten.

Minister Luc Martens : Ik volg uw redenering voor een jonge generatie. U merkt ook dat veel mensen die in een buitenschoolse kinderopvang werken 35 tot 42 jaar zijn. Het zijn dikwijls herintreders. Ze hebben in een winkel of in de textiel gewerkt en komen dan in deze circuits terecht. Deze generatie kan men niet naar een diploma leiden. Ze moeten wel een inspanning doen om zich bij te scholen. We hebben hier afgesproken dat wie daar werkt bereid moet zijn een aantal vaardigheden aan te leren. Ik ben er echter zeer angstig voor om dit echt in diploma-eisen te stellen.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik wil daar realistisch op antwoorden. U moet de cijfers eens opvragen van de werkzoekenden beneden de 25 jaar met een dergelijk diploma. Zij hebben totaal geen kansen op werk. Bij de traditionele jongensrichtingen kan men met een lage opleiding bouw of

Van Cleuvenbergen

lassen wel aan het werk geraken. In meisjesrichtingen heeft men gewoon geen uitzicht op werkkanalen. Jammer genoeg kiest men nu eenmaal traditioneel. We moeten hen voorrang geven in dergelijke circuits. We moeten aan onze jongeren het volgende vooruitzicht geven : als ik dat diploma haal, heb ik kans op werk. Ze mogen niet denken dat als ze stoppen met studeren en daarna Weerwerker worden, ze toch aan werk zullen raken. Dat is een foute redenering.

Minister Luc Martens : Wat betreft kans op werk kunnen we hen niet veel vooruitzichten bieden. We zouden er moeten in slagen om binnen de tien jaar een heel netwerk uit te bouwen. Liever vlugger, maar we moeten daar realistisch in blijven. De eerste vijf jaar zal men een sterke absorptie kennen. Wie nu studeert zal daarvan kunnen genieten.

Daarna zal er opnieuw een periode van saturatie komen. Men moet opletten dat men hen niet duwt in een bepaalde studierichting die toekomst zou geven. Die deur op de toekomst slaat dezer dagen vlug dicht.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik wou nog een aantal zaken betreffende de betaalbaarheid behandelen. In de eerste plaats zijn er de lokale coördinatoren die nu fulltime werken. Zijn de gemeenten bereid om hen over te nemen ? De personeelskaders van de gemeenten zullen moeten worden aangepast. Het is nuttig om hen daar tijdig van op de hoogte te brengen.

Een tweede probleem zal zich zeker stellen bij de scholen die opvang verzorgen en de bestaande IBO's. De scholen zullen vlug geneigd zijn om opvang te verzorgen tot vijf uur. Ze zullen veel kinderen hebben en zullen dus een groot inkomen hebben. Het gaat niet op dat IBO's, die in feite veel meer moeten investeren, dan blijven zitten met slechts een paar kinderen die tot zeven uur opvang krijgen. Dit moeten we opvolgen. Een ander probleem ligt in de prijsverschillen voor ouders naar gelang van het gekozen systeem.

Ten derde heb ik nog een concrete vraag. In Limburg beschikken we over veel detailcijfers, zowel over de ingeschrevenen als over de effectieve aanwezigheid van kinderen. Dit slaat ook op de vakantieperiodes. We zouden best uitgaan van dergelijke cijfers om eens realistisch te berekenen wat dat voor gevolgen heeft qua financiële haalbaarheid en personeel. Hoeveel mensen zullen we moeten laten afvloeien ? Hoeveel zijn er tekort ? Het initiatief

voor buitenschoolse opvang van kinderen in Limburg kan hier trouwens als model dienen.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik heb de indruk dat we het ontwerp van decreet aan het bespreken waren. Dat is duidelijk niet het geval. Hoe verhoudt de situatie van het FCUD zich tot het ontwerp van decreet. Zullen daar wijzigingen moeten worden ingebouwd ? Hoe gaan we dat inschrijven in het ontwerp van decreet ? Wanneer mogen we het definitieve ontwerp van decreet verwachten ?

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : U hebt me ontzettend veel vragen gesteld. Ik zal ze niet allemaal tot in detail kunnen beantwoorden om de eenvoudige reden dat ik nog niet alle antwoorden heb.

We hebben geopteerd voor een decreet dat alleen de meldingsplicht omvat. Men verwacht veel van dat decreet, maar het gaat louter en alleen over de melding van kinderopvang. We zitten in het stadium van zoeken en tasten. Dat geldt zowel voor mijn diensten als voor Kind en Gezin. Alles nu al decretaal verankeren zou voorbarig zijn. Ik sluit niet uit dat we binnen twee tot drie jaar over voldoende gegevens beschikken, maar momenteel kennen we onvoldoende betrokkenen en factoren.

De belangrijkste factor is het budget. Hoe verhoudt een en ander zich ? We hebben geopteerd voor forfaitaire bedragen omdat we een aantal gegevens niet kunnen voorspellen. We weten niet hoeveel initiatiefnemers of hoeveel kinderen er zullen zijn. De minister van Begroting zal me uiteraard geen toestemming geven voor een globaal plan waarvan ze het prijskaartje niet kent. Ze kan wel akkoord gaan met de realisatie van het plan met de middelen van het FCUD, van de Weerwerkgesco's en de bijkomende middelen voor de buitenschoolse kinderopvang. Gedeeltelijk gebeurt de opvang door het FCUD, deels met bijkomende middelen ten bedrage van 112 miljoen frank. Die bedragen blijven gereserveerd voor de buitenschoolse kinderopvang. De belangrijkste financiële bron is dus het FCUD, en juist daar ondervinden we problemen. Dat maakt me behoorlijk boos. Ik ga daarom niet roepen en schreeuwen, aangezien dat niet in mijn aard ligt. Daardoor is mijn boosheid misschien minder zichtbaar maar niet minder groot.

Martens

In het najaar van 1996 heeft men de zaak laten exploderen. De Franstaligen hebben een hold-up gepleegd. Dat is een sterk woord, maar ik hanteer het doelbewust. Meer nog, het was een georganiseerde hold-up. Ze hebben gebruik gemaakt van de windstilte aan Vlaamse kant om de potten leeg te halen. Waarom was er van onze kant windstilte? Omdat we niet aan consumptiefederalisme willen doen. We wilden binnen het bestaande systeem werken. We dienden minder projecten in omdat we het volledige kader niet kenden. Dat was een uiting van burgerzin van zowel overheids- als privé-initiatiefnemers. Op dat moment probeerden de Franstaligen heel de pot in handen te krijgen. De heren Busquin en Collignon dienden projecten in met prijskaartjes van 75 tot 100 miljoen frank per project. Dat is een regelrechte hold-up. Mevrouw De Galan heeft daarop alles geblokkeerd. Dat kan voor mij niet.

Mevrouw Patricia Ceysens : Wil u dan de procedure voor belangenconflicten starten?

Minister Luc Martens : Die procedure lost niets op. Ik wil een oplossing, een snelle oplossing. Het Overlegcomité dat die procedure moet behandelen, komt de eerste drie maanden nog niet samen. Dat helpt me niet vooruit. Ik hoop eerder iets te bereiken door deze overduidelijke boosaardigheid aan de kaak te stellen.

We hebben in de voorbije weken de belangrijkste verantwoordelijken, de sociale partners, samengebracht op informele basis. We hebben zowel de patronale als de syndicale organisaties samengebracht. We hebben gezegd dat wat nu gaande is, niet kan, en zij hebben dat beaamd. Ze hebben ondertussen in twee vergaderingen een aantal werkafspraken gemaakt, gericht op een standstill en een doorlichting van de bestaande en nieuwe projecten. Dat zou in de loop van het jaar moeten leiden tot een overgang waardoor het geheel wordt gesaneerd. Zowel de omvang als de aard van de gesubsidieerde activiteiten moeten worden bekeken. In principe zou daar ruimte kunnen ontstaan voor eigen Vlaamse projecten.

Ik heb het probleem ook langs politieke weg aangekaart. Gisteren had ik een zeer kort gesprek met de premier en met minister De Galan. Deze laatste heeft de opdracht gekregen om vrijdag terzake een nota voor te leggen in de federale regering. Maandag om 11.15 uur heb ik een gesprek op haar kabinet waarin we naar een oplossing zullen zoeken. Die zou er onder meer in bestaan dat minister De

Galan haar eigen KB zou intrekken en dus niet in het Staatsblad zou laten publiceren. Het KB was erop gericht om de toestand te bevriezen, waardoor er geen ruimte meer zou zijn in de toekomst.

Mevrouw Ceysens, als ik dit eerst voorleg aan het Overlegcomité, dan sta ik maandag minder ver dan nu. Dat KB is getekend en gaat in principe naar de Raad van State. (*Opmerkingen van mevrouw Patricia Ceysens*)

Ik wil het niet over procedures hebben. Ik ben geïnteresseerd in het resultaat. Als ik maandag geen bereidheid merk, zal ik wel naar het Overlegcomité stappen. Maar ik hoop dat ik vlugger tot resultaten en duidelijke afspraken kan komen. Sinds dinsdag ben ik daarmee bezig in de regering. Vandaar ook, mevrouw Becq, dat ik die dag een beslissing wilde hebben. Ik moest kunnen handelen. Omdat ik woensdagmorgen de premier ontmoette, moest ik het akkoord hebben van de Vlaamse regering. Hopelijk zal ik maandag meer weten.

Ik moet verkrijgen dat de sociale partners de bestaande toestand saneren en zelf meewerken aan een nieuw evenwicht en aan een juiste allocatie van de middelen. Met dit laatste bedoel ik dat we hetzelfde subsidiëren op hetzelfde niveau. Wat wij van Vlaamse kant in de eerste plaats willen, is dat men de subsidiëring integraal op de tewerkstelling richt. De middelen die vanuit het FCUD komen, moeten volledig worden aangewend als subsidie van tewerkstelling in deze sector.

Ten tweede moet de subsidiëring worden aangewend voor buitenschoolse kinderopvang in zijn meest correcte betekenis. Er mogen niet zomaar allerlei initiatieven als buitenschoolse kinderopvang worden ingediend. Het mag dus niet gaan om parascolaire activiteiten, zoals kinderspeelplaatsen. Ook op dit punt moet er worden gesaneerd.

Ten derde is er de vraag aan de sociale partners dat het Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten zou aanvaarden dat alleen projecten worden aangenomen die ook de goedkeuring hebben van de betrokken gemeenschap. Ze moeten voldoen aan onze kwaliteitscriteria en voorwaarden. Een deel van het dossier moet bestaan uit het label dat vanuit de Vlaamse overheid wordt meegegeven. Als de anderen minder kwaliteit eisen, dan is dat hun zaak.

Eigenlijk vinden we dat vandaag te veel mogelijk is. Vandaag zouden wij aan Vlaamse kant projecten kunnen accepteren die de gemeenschap niet aan-

Martens

vaardt, maar die het Fonds wel zou erkennen. Zoiets mag niet mogelijk zijn. Maar ik heb juridisch geen middelen om dat af te dwingen. Ik kan proberen te overtuigen, maar ik kan niets afdwingen. Het gaat hier over middelen die in een fonds worden samengebracht en die in de eerste plaats worden beheerd door de sociale partners. Zij vormen in essentie het beheercomité van het Fonds Collectieve Uitrusting en Diensten.

Tot nu toe waren de sociale partners overigens niet bereid om iets aan deze situatie te doen. Het is jammer dat bepaalde problemen echt dringend moeten zijn voor ze worden opgelost. De mensen die vandaag de leiding hebben, hebben in het verleden al aangedrongen op een billijker benadering van deze problematiek. Administrateur-generaal Verstraeten van de RKW heeft in het najaar nog gewezen op deze problemen. Maar hij heeft geen gehoor gevonden. Deze ambtenaar, die overigens niet mijn politieke overtuiging deelt, is een zeer correct man. Ook hij heeft dus de sociale partners niet bereid gevonden om op te treden.

Vandaag lijkt het alsof die bereidheid er wel zou zijn. Wij moeten beseffen dat wij met deze 0,05 procent, met de bijkomende middelen in Vlaanderen en met de inspanning van ouders, gemeenten en andere instanties, er niet zullen komen. Ik heb nu reeds aan de sociale partners gevraagd om die middelen integraal aan te wenden voor tewerkstelling. Als er één sector is waar we dat kunnen garanderen, dan is het wel deze. Het is echt de bedoeling om de mensen met een minimum aan organisatie een maximum aan resultaat te geven.

Ik heb gevraagd om na te denken over dat bedrag van 0,05 procent voor de periode 1996-1997 en om het in de toekomst te verhogen. Anders krijgen we dit later nooit gefinancierd.

Het gaat namelijk niet over miljoenen, maar over miljarden frank. Dit is in essentie de achtergrond waarop wij ons baseren.

Vervolgens kom ik terug op het BKO. Ik ben het ermee eens dat de continuïteit moet worden gewaarborgd. Het is precies om die reden dat er een uitzondering wordt gemaakt. We willen de mensen die nu bij een IBO werkzaam zijn namelijk de kans geven om te genieten van een voorkeurprocedure. Wat er vandaag gebeurt, vormt voor hen dan ook geen bedreiging: zij zitten in de boot en beschikken over de nodige middelen. Indien minister De Galan haar koninklijk besluit niet

publiceert, blijven ze meevaren. Bovendien beschikt men in dit geval over gesco's en bestaat er al een structuur. Ook al kan dit op regionaal en op lokaal vlak tot herschikkingen leiden, voor de betrokkenen zal er weinig veranderen. Er is namelijk een vrij grote werkzekerheid. Het is evenwel nog niet zeker of de benamingen ongewijzigd zullen blijven. Er wordt wel gevraagd dat men zich inspant voor de kwaliteitseisen die in de besluiten zijn opgenomen. Hoewel de IBO's beweren dat zij aan deze eisen voldoen, blijkt dat dit niet altijd het geval is. Ook op dat vlak is er nog werk aan de winkel. Er is goed werk geleverd, maar men mag niet doen alsof men een perfect model heeft uitgetekend.

We hebben de verantwoordelijken van Kind en Gezin gevraagd om niet te overmoedig te zijn. Soms ontdekt een ambtenaar namelijk een nieuwe uitdaging en komt hij iets te snel uit de startblokken, wat vaak tot menselijke botsingen leidt. Het feit dat Kind en Gezin deze aankondiging nu al heeft gedaan, getuigt van een zekere assertiviteit. Ik stel overigens vast dat er bij het VVSG eveneens een informatievergadering werd gehouden. Het is positief dat de partners zo vlug mogelijk worden ingelicht. Dit debat is evenwel van secundaire aard, en past in het kader van de meldingsplicht. De definitieve besluiten moeten nog binnen de regering worden besproken. Aangezien ik het advies van de Raad Van State nog niet heb ontvangen, kan dit nog een aantal weken duren. Er zijn wel informele contacten geweest.

De tewerkstelling blijft een belangrijk gegeven. Indien wij de tewerkstelling evenwel in de meest klassieke betekenis beschouwen, zullen we er niet komen. Voorlopig moet er in dit systeem vrij pragmatisch worden gewerkt. We moeten een evenwicht vinden tussen datgene wat we principieel voor ogen hebben en datgene wat we op het terrein kunnen verwezenlijken. Ik zal me in het lokale overleg zo weinig mogelijk mengen. Men kent de procedure die moet worden gevolgd. Het kan niet de bedoeling zijn om datgene waarvoor wij pleiten, namelijk dat het niet in een schoolse sfeer mag gebeuren, uit te hollen. Dit betekent evenwel niet dat dit koste wat het kost buiten de school moet gebeuren. In bepaalde scholen slaagt men er namelijk in om de kinderen niet het gevoel te geven dat men altijd op een schoolse manier omgaat. Het woord schools heeft niet altijd een negatieve betekenis.

De projecten moeten in principe netoverschrijdend zijn. In bepaalde omstandigheden kan het evenwel beter zijn om deze projecten tot stand te brengen

Martens

in samenwerking met een aantal andere netten. Het belangrijkste is dat er op lokaal vlak overleg wordt gepleegd. Indien bepaalde gemeenten kiezen voor een bepaald model, zal ik dit niet betwisten. Ik heb dan ook niet de intentie om mij hierin te mengen, behalve in het geval van conflicten. Ik hoop echter dat men ter plaatse de mogelijkheden correct zal inschatten. Iedereen moet voor zichzelf aangepaste, haalbare formules uitwerken. Indien dit in bepaalde gevallen in de school gebeurt, of indien bepaalde netten wat meer geprofileerd aan de orde komen, zal ik dit niet verbieden. Ik zal het evenwel niet aanmoedigen. We mogen die doelstelling niet uit het oog verliezen.

Vervolgens kom ik terug op de kwaliteitsproblematiek. We moeten hieraan voortdurend aandacht besteden, zonder te overdrijven. We mogen niet teveel formaliseren, want dit werkt kostengenerend. Indien men namelijk diploma-eisen stelt, heeft dit bepaalde consequenties die we op het ogenblik niet kunnen dragen. We mogen op dat vlak geen illusies verkopen.

We schrijven hier een boeiend maar moeilijk verhaal. We mogen ons in een eerste fase geen illusies maken. Ik hoop dat we in september een aantal nieuwe initiatieven krijgen, maar niet massaal veel : dat zouden we niet kunnen honoreren. We werken immers met een forfaitair bedrag. Vanuit het Fonds Collectieve Uitrusting en Diensten zullen we via een saneringsoperatie de zaken in 1997 op het juiste spoor trachten te zetten. Hopelijk gebeurt dit in een geest van verstandhouding, maar desnoods moet dit met een conflict. Daardoor moeten we tegen eind 1997, begin 1998 de budgettaire ruimte krijgen waarop we als Vlaamse Gemeenschap recht hebben.

Het ideaal zou zijn het krijgen van een enveloppe. Ik wil niet redeneren dat we zo veel hebben ingebracht en dus ook zo veel willen terugkrijgen. Als minister verantwoordelijk voor de buitenschoolse kinderopvang wil ik dit debat van de juiste retour niet voeren. Dat komt wel aan de orde als we het hebben over de sociale zekerheid en de federalisering. Wel vind ik dat ieder kind in Vlaanderen minstens evenveel recht heeft op zijn deel als een kind in Wallonië. Er zijn toch objectieve sleutels te bedenken. Men zou perfect met een forfaitaire verrekening per dag en per kind uit een bepaalde leeftijdscategorie kunnen werken. Dat is een objectief gegeven. Ik heb het dus niet over economische draagkracht, maar over de objectieve inspanning waarop ieder kind recht heeft. Op basis daarvan

moet men kunnen komen tot theoretische enveloppen.

Die fair play om binnen zulke enveloppen elke gemeenschap de middelen te geven waarop ze recht heeft, moet eenieder kunnen opbrengen, ook in het huidige stadium van de staatshervorming. Mijn houding is niet fundamentalistisch, maar wel eerlijk.

We proberen om alles op het terrein rond te krijgen tegen 1 september van dit jaar. Met de huidige gesprekken pogen we duidelijkheid te verwerven over alle vragen. Ik ben dus blij met de besprekingen met de VVSG en met Kind en Gezin. Zo vernemen we de vragen van op het terrein, wat ons in staat stelt om nog vóór de zomervakantie een antwoord op al die vragen te zoeken. Administratieve plannen staan vaak ver van de realiteit van het veld. Dat is een bekentenis die ik graag doe. We moeten dan ook de tijd nemen om alles goed door te praten, zodat we van bij de start niet meteen met een pak problemen worden geconfronteerd. Ik geef er de voorkeur aan om te anticiperen op de problemen en alles geleidelijk en open in te vullen, eerder dan alles a priori in te vullen en dan te merken dat het model niet werkt in de praktijk.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Ik wil toch even terugkomen op een aantal concrete vragen. Mag ik uit het antwoord van de minister afleiden dat hij tot een structurele financiering vanuit de interprofessionele akkoorden tracht te komen, zodat we niet elke keer opnieuw afhankelijk van de wil van de sociale partners ?

Duidelijkheid heb ik evenmin over de financiering van de plaatselijke coördinatoren. Als ik de minister goed begrepen heb, zegt hij dat de middelen van het fonds voor 1997 in orde zijn, zodat alles op 1 september eerstkomend van start kan gaan.

Minister Luc Martens : De lokale coördinatoren zitten nu op heel wat plaatsen in het FCUD. Daaraan wordt niets veranderd. Over de nieuwe coördinatoren wordt onderhandeld met het FCUD. Veel hangt af van de budgettaire ruimte die we kunnen vinden. Het is de bedoeling om alle middelen uiteindelijk in één pot te stoppen. Het is geen gezonde situatie als iets uit drie of vier potjes moet worden gefinancierd. Dat maakt een echt beleid onmogelijk : men weet niet precies over welke inkomsten men beschikt.

Mevrouw Sonja Becq : Bij Weerwerk klinkt de vraag over netoverschrijdend pluralisme. Ik pleit voor lokaal en pragmatisch overleg. Kunnen degenen die nu dossiers aan het voorbereiden zijn, overleggen en afspraken maken en dossiers indienen, zodat ze op 1 september van start kunnen gaan, ook met particuliere initiatieven ?

Minister Luc Martens : Uit de gesprekken met minister Kelchtermans leid ik af dat zulks kan. Dat is mijn aanvoelen bij de huidige stand van zaken.

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen : Mijn repliek betreft vooral de financiering. De minister zegt dat de bijkomende middelen in Vlaanderen correct worden aangewend voor BKO en dus voor tewerkstelling. Ik beschik over informatie die aantoonde dat de zaken in de praktijk wel wat anders liggen. Zo zou er geld voor nieuw informaticamateriaal en dergelijke worden gebruikt. Dat heeft niet rechtstreeks met BKO en tewerkstelling te maken. Ik wil u best geloven als u formeel zegt dat dit niet het geval is.

Minister Luc Martens : Ik heb gesproken over een integrale tewerkstelling voor het FCUD. De middelen die wij ter beschikking stellen gaan deels naar de tewerkstelling, deels naar de organisatie van Kind en Gezin. Ik kan u het overzicht van de begroting bezorgen.

De heer Guy Swennen : Daaruit zou dan blijken hoe die meervraag van 441 miljoen frank werd bekomen en hoe die is besteed.

Ik heb nog een vraag over de continuïteit. U legt heel sterk de nadruk op de voorkeurprocedure. U zegt dat de bestaande IBO's zullen worden voortgetrokken bij de behandeling van de dossiers. Kunt u dat garanderen?

Minister Luc Martens : Zij zullen als eersten worden erkend. In de praktijk is dit een valse probleemstelling. Immers, enkel de instellingen die vandaag bestaan en dus een dossier kunnen indienen, komen voor erkenning in aanmerking.

De heer Guy Swennen : Dat is juist. Het is echter mogelijk dat de eerst ingediende dossiers pas het laatst worden behandeld.

Minister Luc Martens : Dat zal zeker niet het geval zijn.

De heer Guy Swennen : Ik heb nog een laatste vraag. Hoe zal men optreden als het lokaal overleg

onwillig staat tegenover deze principes ? Zal de minister in dat geval ingrijpen ? Hoe kan hij ingrijpen ?

Minister Luc Martens : Wij spreken een voorkeur uit. Dit sluit echter niet uit dat men toch gebruik maakt van een schoolinfrastructuur en dat men de netten toch hun kinderen laat opvangen, als ik het zo mag uitdrukken. Dat kan dan al dan niet onderling worden afgesproken. Dit hoeft geen probleem te zijn.

De heer Guy Swennen : Dat zou wel een probleem kunnen zijn als op een bepaalde plaats een netoverschrijdend initiatief wordt getorpedeerd door het lokaal overleg. Treedt u in zo'n geval op ?

Minister Luc Martens : Het lokaal overleg is voor mij het instrument bij uitstek. Het lokaal overleg moet echter ook nog altijd worden bekrachtigd door de gemeenteraad. Als wij vaststellen dat er daar manifest tegen de principes wordt ingegaan en als Kind en Gezin onze aandacht daarop vestigt, dan zullen we zeker optreden.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Een enveloppefinanciering is de enige goede manier om aan fondsen te geraken. Dat maakt het immers mogelijk om de middelen op een evenredige manier beschikbaar te stellen. Bovendien kan men dan binnen het beheer van die enveloppe kwaliteitseisen stellen.

Dat lost echter het probleem uit het verleden niet op. Hoewel men de scheefgroei van in het begin heeft opgemerkt, heeft men er niets aan gedaan. Ik vind dat jammer. Die scheefgroei heb ik van in het begin aangeklaagd. Ik wil mevrouw De Galan niet van kwade trouw beschuldigen. Ik denk dat ze de kinderopvang heeft willen stimuleren. In Wallonië heeft men echter net als vroeger de hele kinderopvang vanuit het Fonds gefinancierd en niet met een project, zoals wij dat hebben gedaan. De scheefgroei is begonnen toen men van in het begin toeliet dat de hele opvang werd gefinancierd vanuit het Fonds, en niet enkel de coördinatie van de opvang. Dat is een essentieel verschil. Ik wens de minister veel succes in zijn strijd. Wij zullen hem volgen. Als hij niet slaagt, zullen wij hem dat als goede politici kwalijk nemen.

Mevrouw Becq heeft blijkbaar grote plannen voor de Weerwerkers. Ze moet er wel rekening mee houden dat het beheren van dit personeel een zware opgave is. Als men de hele administratie van een middelgroot centrum meerekent, dan komt

Maes

men al snel aan honderd werknemers. Die mensen kunnen ziek worden en moeten dan worden vervangen. Bovendien moeten zij overal op tijd zijn. Buitenschoolse kinderopvang is immers een kwestie van er te zijn en er te blijven tot alle kinderen zijn opgehaald.

Ik zou de scholen niet verantwoordelijk maken voor de problemen. Het lokaal overleg zou zich het best ook garant stellen voor de aanwerving, de vorming en de begeleiding. Men mag dat niet overlaten aan de inrichtende machten van de scholen. Daar wil ik voor waarschuwen. Het personeel moet pluralistisch blijven. Men kan dan nog altijd afspraken maken met de scholen. Als een opvangplaats niet tussen de scholen, maar in een school ligt, dan zijn het altijd dezelfde mensen die zich ermee bezighouden. Daarover moeten afspraken worden gemaakt met de scholen of met de instellingen. Ik waarschuw u echter : de organisatie over de hele gemeente is verschrikkelijk ingewikkeld, zowel in de vakantie, als daarbuiten. Laat dat niet te veel over aan scholen die met vakantie gaan, want dan lukt het al niet meer.

Mevrouw Sonja Becq : Ik had het niet over scholen, hoor.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : De minister zegt dat dit al georganiseerd is. Als het nu wordt vastgelegd in een KB dan ziet de toekomst er nog angstaanjager uit dan wanneer het een toevallig KB was geweest dat uit de lucht kwam vallen. Blijkbaar is het dan mooi voorbereid vanaf het derde trimester van 1996 en wordt het nu gefinaliseerd. Nu het een KB wordt van minister De Galan, krijgt het een politieke dimensie en vind ik dat de reactie totaal anders zou moeten zijn.

Ik vind dat u een enorm risico neemt. Als u beweert te geloven in de onderhandelingen, dan vind ik dit riskant.

Minister Luc Martens : Ik kan maandag toch perfect oordelen of ik de zaak aanhangig moet maken ? Dat is een oordeel dat ik pas maandag kan vellen.

Mevrouw Patricia Ceysens : Wij vinden dit van zeer groot belang. Na het horen van de voorbeelden hebben we de indruk dat dit niet onschuldig is. We zien wel wat het maandag wordt.

We kondigen ter afsluiting van de interpellatie wel een motie aan. Ik heb nog twee kleine vraagjes, waarvan er een gaat over de brief van Kind en Gezin.

Minister Luc Martens : Ik ken de teneur van die brief niet en men hoeft die niet aan mij voor te leggen. Ik kan alleen zeggen dat mevrouw Van Cleuvenbergen het een goede zaak vindt dat men een brief schrijft en voorstelt om rond de tafel te gaan zitten en voorbereidend werk te verrichten. Ik heb daar geen problemen mee.

Mevrouw Patricia Ceysens : Ik hoor op het lokale niveau vaak klachten. Vaak neemt de schepen het verkeerd op. Deze discussie moet immers inhoudelijk worden gevoerd naar aanleiding van het decreet dat hier op tafel ligt. Er was toch enige commotie over wat precies de essentie van die brief was.

Minister Luc Martens : Het was een vorm van aankondiging. Er komt een nieuwe besluitvorming en het is de bedoeling dat we tijdig rond de tafel gaan zitten om die goed voor te bereiden.

Mevrouw Patricia Ceysens : Die bedoeling is dan op een andere manier overgekomen.

Ik heb nog een laatste vraag. Sommige gemeenten, die nu iets willen opstarten, vragen wat ze moeten doen.

Minister Luc Martens : Ze moeten de brief van Kind en Gezin lezen. Kind en Gezin heeft een draaiboek uitgewerkt, met daarin alle stappen die men moet doorlopen om tot resultaten te komen. Men moet nu echter niet overhaast gaan denken dat we er morgen al in zullen slagen om dit in heel Vlaanderen, op 310 plaatsen, tot stand te brengen. Dat zullen we niet kunnen, want de middelen zullen ontbreken.

Ik denk dat we op de goede weg zijn, maar dat het minstens nog vijf jaar zal duren en in de praktijk misschien tien jaar. U weet hoe moeizaam de weg is geweest naar het opzetten van de bibliotheken. Daar zijn ook jaren overheen gegaan. We moeten ons dus geen illusies maken. Zoiets organiseren is immers geen kleinigheid. Het gaat om iets substantieels dat in Vlaanderen tot stand komt.

Mevrouw Nelly Maes : Ik wil u een idee geven. In Sint-Niklaas gebeurt het met een budget van 17 miljoen frank. Ik spreek dan nog niet over omringende kosten, zoals de kosten voor infrastructuur en computers. Van die 17 miljoen frank betaalt het

Maes

FCUD maar 1,2 miljoen frank. De rest is voor rekening van Weerwerk.

Minister Luc Martens : Vlaanderen staat ook niet klaar met honderden Weerwerkers. We hebben die niet, want Limburg heeft ze bijvoorbeeld al allemaal opgebruikt. Daar wil ik even op wijzen.

In de andere regio's zijn er weliswaar nog mogelijkheden, maar het gaat niet om honderden plaatsen. We zullen een langzame weg moeten vinden om de zaak te laten groeien.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de minister, ik wil toch pleiten voor enig realisme in deze zaak. Er is bij Kind en Gezin nog geen draaiboek voor dat lokaal overleg. Als men het nu opvraagt is het niet ter beschikking. Het is toch al te gek om nu te laten opstarten als er binnen een maand misschien andere richtlijnen komen.

Minister Luc Martens : Ik heb niet gezegd : start maar op. Ik vind niet dat men overhaast te werk mag gaan. Ik heb wel een proeve van een draaiboek gezien. Misschien was het wel niet de allerlaatste versie.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door mevrouw Ceysens, door de heren Strackx en Aers, door mevrouw Becq en door mevrouw Maes werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

Het incident is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.40 uur.*
